

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE

Onsdagen den 27 mars 2019

Plats: Skånska gruvan, Rosendalsvägen 14, Djurgården, Stockholm.

16.00 Årsmötesseminarium: Kulturarv vid vatten

Det finns en stark koppling mellan kulturarv och vatten. Allt igenom historien har vattnet varit en förutsättning för mänskligt liv. Vattendirektiv, regelverk och myndighetshantering kan idag innebära hot mot vårt kulturarv vid vatten. Detta vill ICOMOS uppmärksamma och diskutera.

18.00 Årsmöte

1. Årsmötets öppnande.
2. Val av ordförande för mötet.
3. Val av sekreterare för mötet.
4. Val av två justeringsmän och tillika rösträknare för mötet.
5. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande.
6. Godkännande av dagordningen.
7. Redogörelse för årsberättelse 2018 (bilaga 1).
8. Redogörelse för bokslut/ekonomisk redovisning (bilaga 2).
9. Revisorernas redogörelse (föredras på mötet).
10. Fastställande av resultat- och balansräkning för 2018 (föredras på mötet).
11. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
12. Fastställande av budget för år 2019 (föredras på mötet).
13. Fastställande av medlemsavgifter för 2020 (styrelsen föreslår oförändrad avgift).
14. Val av revisorer.
15. Val av valberedning.
16. Beslut om röstberättigade medlemmar vid ICOMOS nästkommande generalförsamling (styrelsen föreslår att beslutet delegeras till styrelsen).
17. Motioner.
18. Informationspunkter:
 - Information om ICOMOS internationella kommittéer och nationella arbetsgrupper.
19. Årsmötet avslutas.

Motioner och övriga frågor som medlemmar önskar ta upp på årsmötet ska vara styrelsen tillhanda senast 14 dagar före mötet.

Efter mötet inbjuds till mingel, välkomna!

ÅRSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2018

Styrelsearbetet

Styrelsen för ICOMOS Sverige har under året bestått av:

Nils Ahlberg, ordförande

Malin Myrin, vice ordförande

Pernilla Nordström, sekreterare

Jan Melander, kassör

Marcus Bengtsson, ledamot, ansvarig ”Emerging Professionals”

Staffan Hansing, ledamot

Ulrika Mebus, ledamot, medlemsansvarig

Lena Palmqvist, ledamot, ansvarig för de vetenskapliga kommittéerna

För särskilda frågor har styrelsen adjungerat Jan-Gunnar Lindgren och Gert Magnusson.

Under 2018 har åtta ordinarie styrelsemöten hållits, inklusive det konstituerande mötet. Däremellan sker täta kontakter per e-post, telefon och vid arbetsmöten.

Service till den internationella organisationen genom remisser, svar på frågor, att lämna uppgifter och kommentera, etc., och att förmedla uppgifter från den internationella nivån till de svenska medlemmarna tar mycket tid i anspråk för styrelsen.

Verksamhetsplan 2018 - 2020

Verksamheten har i allt väsentligt följt den verksamhetsplan för 2018-2020 som antogs vid årsmötet i mars 2018 – med vision, verksamhetsmål och insatsområden.

ICOMOS Sveriges inriktning och verksamhet innebär ett synsätt där kulturarv ses i ett större sammanhang. Inom ICOMOS diskuteras kulturarvsfrågor med hänsyn till hållbar samhällsutveckling, kulturell frihet och mångfald samt till demokrati och mänskliga rättigheter. Under 2018-2020 kommer vi att arbeta för att stärka ICOMOS roll som expertorgan, stärka samarbetet och utbytet inom ICOMOS samt utbytet med andra organisationer. Verksamhetsplanen anger inriktning och målsättning för insatser inom de internationella kommittéerna och motsvarande svenska arbetsgrupper, medlemsutveckling, internationellt samarbete, nationellt samarbete, världsarvsfrågor och föreningsaktiviteter.

Medlemmar och medlemsstruktur

Föreningen hade vid årets slut 151 betalande individuella medlemmar och 13 institutionsmedlemmar.

ICOMOS Sverige arbetar kontinuerligt med att få en mer representativ spridning av medlemskåren vad gäller geografisk fördelning över landet, yrkesinriktning och ålder. För att komma vidare i denna sträva har styrelseledamoten Ulrika Mebus ett särskilt ansvar för medlemsrekrytering. Behovet av förnyring av medlemskåren är en aktuell fråga både inom internationella ICOMOS och ICOMOS Sverige. Styrelseledamoten Marcus Bengtsson har till särskild uppgift inom styrelsen att verka för att fler yngre medlemmar rekryteras.

Internationella kommittéer och svenska arbetsgrupper

ICOMOS Sverige har utsett nationella representanter i 23 av ICOMOS 28 internationella vetenskapliga kommittéer (ISC). Vi uppmuntrar också andra att bli medlemmar i dessa. Rapporter från kommittéernas arbete, publikationer etc. läggs löpande ut på ICOMOS hemsida www.icomos.se. De individuella medlemmarna har kontakter med sina respektive kommittéer och enskilda kommitté-medlemmar runt om i världen fortlöpande. I styrelsen ansvarar Lena Palmqvist för de internationella kommittéerna och de svenska arbetsgrupperna. ICOMOS Sverige har under året hållit ett gemensamt möte för de nationella ISC-representanterna.

Sveriges representanter i de internationella kommittéerna:

- Analysis and Restoration of Structures of Architectural Heritage (ISCARSAH), Pål Anders STENSSON.
- Archaeological Heritage Management (ICAHM), Jan MELANDER.
- Cultural Landscapes ICOMOS-IFLA (ISCCCL), Åsa AHRLAND
- Cultural Routes (CIIC), Ylva STENQVIST MILLDE.
- Cultural Tourism (ICTC), Pernilla NORDSTRÖM.
- Economics of Conservation (ISCEC), Christer GUSTAFSSON.
- Fortifications and Military Heritage (ICOFort), Thomas ROTH.
- Historic Towns and Villages (CIVVIH), Nils AHLBERG.
- Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites (ICIP), Cornelius HOLTORF.
- Legal, Administrative and Financial Issues (ICLAFI), Thomas ADLERCREUTZ.
- Mural Paintings (ISCWP), Anna HENNINGSSON.
- Places of Religion and Rituals (PRERICO), Henrik LINDBLAD.
- Polar Heritage (ICPH), Håkan JORIKSON.
- Risk Preparedness (ICORP), Erika HEDHAMMAR.
- Rock Art, Joakim GOLDHAHN.
- Shared Built Heritage (SBH), Ezequiel PINTO-GUILLAUME.
- Stained Glass, Linda KVARNSTRÖM.
- Stone (ISCS), Helen SIMONSSON.
- Theory and Philosophy of Conservation and Restoration (ISCTC), Kerstin WESTERLUND BJURSTRÖM.
- Training (CIF), Ola WETTERBERG.
- 20th Century Heritage (ISC20C), Britt WISTH.
- Underwater Cultural Heritage (ICUCH), Andreas OLSSON.
- Vernacular Architecture (CIAV), Lena PALMQVIST.
- Wood (IWC), Tina WIK.

Svenska arbetsgrupper och sammankallande:

- Cultural Tourism, Pernilla NORDSTRÖM
- Fortifications and Military Heritage, Thomas ROTH
- Historic Gardens and Landscapes, Åsa AHRLAND
- Mural Painting, Anna HENNINGSSON
- Stone, Helen SIMONSSON
- Training, Ola WETTERBERG

Representanterna i de internationella kommittéerna och andra medlemmar i ICOMOS Sverige deltar aktivt via sociala medier och e-post i det internationella samarbetet och har under 2018 även deltagit i följande fysiska möten och/eller publicerat artiklar och rapporter.

- Analysis and Restoration of Structures of Architectural Heritage (ISCARSAH), Pål Anders Stensson har deltagit i arbetet med ISCARSAHs guidelines för restaurering. Arbetet kommer att slutföras i mars 2019.

- Economics of Conservation (ISCEC), Prof Christer Gustafsson har under året bland annat deltagit i projektet EU Horizon 2020/CLIC, inom vilket flertalet av medlemmarna inom ISCEC-kommittén kommer att genomföra studier med relevans för ISCEC och ICOMOS.

Christer Gustafsson har under 2018 deltagit i en rad konferenser och seminarier:

- Presentationer tillsammans med kollegor inom ISCEC-kommittén i EU-parlamentet och vid EU-konferensen *Cultural Diplomacy Forum* i Bryssel.
 - Keynote speaker vid konferensen *International Perspectives on European Year of Cultural Heritage*, som hölls i Bryssel inom ramen för det Europeiska kulturarvsåret med representanter från UNESCO och ICOMOS.
 - Keynote speaker vid *Världsarvsdagarna* i Visby, ett samarbete mellan Riksantikvarieämbetet, Region Gotland och Länsstyrelsen Gotland.
 - Keynote speaker vid *Euromed 2018, International Conference on Digital Heritage*, i Nicosia. Deltagare från EU Parlamentet, EU Kommissionen, ICOMOS, Europa Nostra m.fl.
 - Inbjuden paneldebattör till konferensen *European Quality Principles for Cultural Heritage Interventions*, Venedig, i november. EU-kommissionen, ICOMOS m.fl.
 - Inbjuden talare, *International Conference, Matera, città del sistema ecologico uomo/società/natura: il ruolo della cultura per la reigenerazione del sistema urbano/territoriale*. Unesco, ICOMOS, Matera Kulturhuvudstad 2019.
 - Talare vid *Open Method of Coordination Participatory Governance of Cultural Heritage* (EU Kommissionen), Mariestad.
 - Aktiv medverkan i förberedelsearbetet inför Advisory Committee i Buenos Aires.
- Historic Towns and Villages (CIVVIH), det årliga möte, Nimes 18-21 september. Pål Anders Stensson medverkade och valdes till Bureau-medlem.
 - Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites (ICIP), professor Cornelius Holtorf har deltagit i workshop om *Cultural Issues in Heritage Interpretation and Sustainable Tourism* i Florens i november.
 - Legal, Administrative and Financial Issues (ICLAFI), Thomas Adlercreutz deltog med en presentation vid ICLAFIs möte i Sydkorea i oktober. Kommittén fungerar ofta som rådgivare åt det internationella ICOMOS i uppkommande juridiska frågor, till exempel. granskning av nya nationalkommittéers eller vetenskapliga kommittéers stadgar, med aktiv medverkan från ICOMOS Sveriges representant.
 - Mural Paintings (ISCWP), Anna Henningsson deltog i seminariet *What is Clean Enough* i Uppsala 5 oktober, där även ICOMOS-publikationen om medeltida muralmålningar spreds till seminariedeltagarna.
 - Places of Religion and Rituals (PRERICO), Henrik Lindblad har som vice ordförande mycket kontakt med hela kommittén som nu har 60 medlemmar. Rapporten *Preserve, Use and Develop – International conference on ecclesiastical heritage and its future challenges* från den internationella konferensen i Lund i april 2018 har publicerats. Henrik Lindblad deltog även i konferens i samarbete med ICLAFI i Sydkorea i oktober.
 - 20th Century Heritage (ISC20C), Britt Wisth deltog i kommitténs årsmöte i Trento.
 - Vernacular Architecture (CIAV), Lena Palmqvist medverkar med artikeln “Wood saving Constructions” i nyutgåvan av *Encyclopedia of Vernacular Architecture of the World*. Bloomsbury, 2nd ed. 2018. (under tryckning) samt med artikeln “Swedish Homes of Coniferous and Deciduous Timber” i publikationen *HABITAT – Vernacular Architecture for a Changing Planet*, Thames and Hudson 2017/2018.
 - Wood (IWC), Tina Wik deltog i kommittémötet/årsmötet med workshop i York 11-16 september, som organiserades i samarbete med ICOMOS - UK.

Föreningsaktiviteter och informationsutbyte

I februari anordnades ett seminarium med inbjudna talare om kulturarv och turism, kopplat till föregående års tema för *International Day of Monuments and Sites*. Seminariet belyste turismen förr och idag, Unescos pågående satsning *World Heritage Journeys* samt de förhållningssätt till turism som

återfinns i olika ställningstagande av internationella ICOMOS. Seminariet innebar en nystart för den svenska arbetsgruppen för kulturturism.

I samband med årsmötet den 21 mars arrangerades ett seminarium med en återblick på generalförsamlingen i Delhi. *Delhi Declaration* och olika resolutioner presenterades. Ordförande Nils Ahlberg berättade om arbetet inom internationella ICOMOS och om sitt arbetet för ICOMOS Board.

På årsmötet antogs bearbetade stadgar för ICOMOS Sverige som innebär en anpassning till det internationella ICOMOS nya stadgar 2014, med tillägg 2017, och till aktuella förhållanden i Sverige. Stadgarna har under året översatts till engelska.

ICOMOS Sverige har på olika sätt medverkat i arrangemang som ingått i det europeiska kulturarvsåret 2018. Bland annat var vi medarrangör och sponsor till en större internationell konferens kring det kyrkliga kulturarvet i Lund 25-26 april, *Preserve, Use and Develop*. På samma sätt medverkade vi i *Nationellt världsarvsmöte* i Visby 23-25 maj och flera workshops som ingick mötet.

ICOMOS Sverige deltog som associerade partners i den projektansökan till Creative Europe, avseende det europeiska kulturarvsåret, som Gotlands Museum gjorde tillsammans med 11 andra museer från Östersjöregionen, Föreningen Norden och The Baltic Region Heritage Committee. Projektets syfte var att i samverkan med unga människor undersöka kulturarvets multikulturella rötter och hur det ständigt skapas och omdanas genom kontakt mellan människor och kulturer. Tyvärr blev ansökan inte beviljad.

Planering har skett för medlemsaktiviteter 2019, där en specialvisning av det nyöppnade Nationalmuseum i Stockholm stod först på tur, med fokus på renovering och restaureringsfrågor.

ICOMOS Sverige sprider kontinuerligt information till medlemmarna om konferenser med mera via vår hemsida och en öppen Facebooksida, den senare utgör också ett forum för diskussion och omvärldsbevakning. Information och kontakt med enskilda medlemmar sker dessutom via e-post.

Efter att under många år ha haft möjlighet att kostnadsfritt låna möteslokal av Nordiska museet, står vi i dag utan lokal för medlemsmöten och seminarier, vilket i viss utsträckning har påverkat verksamheten. Vi söker efter ny lokal och har beredskap för att vi fortsättningsvis behöver reservera ökade medel för lokalhyra.

Internationellt samarbete

Ordförande Nils Ahlberg är ledamot i ICOMOS Board och har både i denna egenskap och som ordförande i ICOMOS Sverige deltagit i flera internationella möten, både fysiska och på internet. Den i Delhi nyvalda ICOMOS Board samlades för en veckas möte i Paris i mars. Arbetet för ICOMOS Board tillför värdefulla erfarenheter till ICOMOS Sveriges verksamhet.

I december hölls Advisory Committee i Buenos Aires, där möten med de olika Regional Groups, Scientific Council, National Committees, Emerging Professionals och ICOMOS Board ingick. Och dessutom ett symposium med temat *Sustainability: Cultural Heritage and Sustainable Development*. Vid mötet valdes Christer Gustavsson till av sex Advisory Committee Officers, som är den grupp som samordnar och leder arbetet i Advisory Committee och svarar för verksamheten mellan mötena och för stöd till nationalkommittéer och de internationella vetenskapliga kommittéerna.

Årets ordinarie möte med Europe Group ägde rum i Helsingfors 7-10 juni. Från ICOMOS Sverige deltog Marcus Bengtsson. Ett endagsseminarium på Sveaborg behandlade temat *Interpreting Shared heritage Through Time*.

Utöver de formella mötena har ordföranden haft informella träffar med medlemmar från andra nationalkommittéer på besök i Sverige.

Ordföranden har deltagit i en konferens med nordiskt möte i världsarvet Christiansfeld i Danmark 3-5 maj, anordnad av ICOMOS Danmark. Temat var *Når immaterielle værdier er synlige i verdensarven*.

ICOMOS Sverige deltar aktivt i Emerging Professionals Working Group, en arbetsgrupp som syftar till att stärka framför allt de yngres roll inom ICOMOS. Cirka en gång i månaden hålls videokonferenser där ICOMOS-medlemmar från hela världen ansluter. Särskilda möten har också hållits i anslutning till Europe Group och Advisory Committee. Vi är mycket glada att nu ha en representant för Emerging Professionals, Marcus Bengtsson, i styrelsen. Marcus Bengtsson är utsedd till svensk representant i den internationella gruppen och har gjort värdefulla insatser där.

Styrelsen har lämnat underhandssynpunkter på ett första utkast till EU-dokument om *European Quality Principles for Cultural Heritage Intervention*, som utarbetats av en grupp av europeiska ICOMOS-medlemmar med vice presidenten Grellan Rourke i spetsen på uppdrag av EU-kommisionen. Syftet är att ge vägledning om vilka kvalitetskriterier som bör ställas på EU-finansierade kulturarvsprojekt.

Som tidigare medverkar Christer Gustavsson och Nils Ahlberg i ICOMOS arbetsgrupp för FN:s Agenda 2030 / Sustainable Development Goals.

Världsarvsfrågor och frågor av principiell karaktär

ICOMOS Sverige är på flera olika sätt engagerat i världsarvsfrågor. Vi har förmedlat förslag på experter att bistå vid platsutvärderingar av världsarvsnomineringsfrågor.

ICOMOS Sverige har i såväl skrivelser som underhandsdiskussioner lämnat synpunkter på utvecklingen i flera världsarv och frågor av övergripande och principiell karaktär. Via våra kontakter – både professionella, en engagerad allmänhet och media – får vi fortlöpande information om aktuella frågor, framför allt när det gäller världsarv men även vissa andra kulturmiljöfrågor av större betydelse. Samtidigt som världsarven uppfattas som en stor tillgång, främst för besöksnäringen, är de på sina håll utsatta för ett starkt förändringstryck genom framför allt storskaliga exploateringar för infrastruktur och vindkraft. Under året har ICOMOS Sverige lämnat synpunkter på ny förvaltningsplan för världsarvet Tanum.

Det finns både förväntning och missförstånd kring hur ICOMOS Sverige kan agera i världsarvsfrågor. Vi arbetar ständigt för att utveckla medlemmarnas världsarvskompetens. Den promemoria som tagits fram tidigare, *ICOMOS Sveriges roll i världsarvsfrågorna – vad man kan och inte kan göra*, har vidareutvecklats. Den beskriver vilken roll respektive delar av ICOMOS-systemet har – det internationella ICOMOS, de internationella kommittéerna, nationalkommittéerna respektive de enskilda medlemmarna – och ska ligga till grund för ett motsvarande dokument för internationell spridning.

Styrelsen har kontinuerliga kontakter med Riksantikvarieämbetet, olika länsstyrelser och lokala representanter med flera angående världsarven. ICOMOS har tagit del av Riksantikvarieämbetets arbete med en världsarvsstrategi och representanter från styrelsen har också träffat Riksantikvarieämbetet för en diskussion om det pågående uppdraget.

ICOMOS Sverige medverkade, som framgått, i Nationellt världsarvsmöte i Visby 23-25 maj och deltog i föreningen Världsarv i Sveriges årliga träff.

Nationellt samarbete

ICOMOS Sverige har kontinuerlig kontakt med andra organisationer inom kulturarvsområdet, till exempel Svenska Byggnadsvårdsföreningen, Europa Nostra – Sverige, Svenska industriminnesföreningen, ICOM, Sällskapet för restaureringskonst, Kulturmiljöfrämjandet med flera. Samarbetet gäller deltagande i möten, samarrangemang, allmänt informations- och erfarenhetsutbyte och ibland yttranden, media och aktioner.

Via våra medlemmar och institutionsmedlemmar samarbetar vi med organ som Boverket, Svenska kyrkan samt olika universitet och museer. Vi deltar i Svenska Unescorådets arrangemang, med de

breda kontaktytor det innebär. Till samarbetet och vår strävan att nå ut brett hör att våra aktiviteter, där det är möjligt, är öppna även för andra än medlemmarna i ICOMOS Sverige.

Under året har ett Vattenhistoriskt Nätverk bildats, där ICOMOS Sverige ingår tillsammans med en rad andra organisationer, vilket ytterligare vidgat våra kontaktytor. Det har varit två möten under året och flera artiklar om vikten av det vattenanknutna kulturarvet. Planer har också dragits upp för en ansökan från ICOMOS Sverige att anordna en session om Water and Heritage som del av World Water Week i Stockholm 2019. Veckan samlade 2018 över 3 300 deltagare och riktar sig i huvudsak till teknisk expertis, planerare och beslutsfattare, det är därför viktigt att föra in kulturarvet som en viktig faktor i diskussionerna.

ICOMOS Sverige tillhör grundarna för Kulturarv utan Gränser och utser två styrelseledamöter. På ICOMOS mandat sitter Dick Sandberg och Pål-Anders Stensson.

Ekonomisk rapport ICOMOS Sverige 2018

Föreningens ekonomi är fortsatt god. Under året har föreningen haft 150 enskilda betalande medlemmar, 1 hedersmedlem och 13 institutionsmedlemmar.

Riksantikvarieämbetet har gett föreningen ett bidrag om 160 000 kronor för föreningsaktiviteter. Riksantikvarieämbetet har vidare gett ett bidrag om 245 750 kronor för att täcka kostnader som är förenade med att ordförande Nils Ahlberg är medlem i ICOMOS Executive Committee.

Föreningen hade under 2018 en omsättning av 468 377 kronor och gjorde ett resultat på 63 573 kronor.

Jan Melander
kassör